

Mateusz Hołojuch

Historia Fundacji Rozwoju Ośrodka Akademickiego w Rzeszowie w latach 1993-2008

Resovia Sacra. Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej 16,
287-298

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mateusz Holojuch

HISTORIA FUNDACJI ROZWOJU OŚRODKA AKADEMICKIEGO W RZESZOWIE W LATACH 1993-2008

Idea tworzenia fundacji znana jest już od czasów starożytnych. Początki prawnego regulowania dobroczynnej działalności na rzecz nauki, oświaty, spraw socjalnych, itp. miały miejsce już w starożytnym Rzymie; stąd pochodzenie pojęć: *fundatio*, *foundationis* – założenie, stworzenie, podwalina, fundacja; *privilegium foundationis* – przywilej fundacyjny; *fundator* – założyciel, twórca. W V i VI w. n.e. fundacje zaczęły się bardziej usamodzielniać, tworzone majątki odrębne zarządzane były przez specjalnie do tego powołane organy. W czasach cesarstwa chrześcijańskiego w ten sposób rozwinęło się wiele fundacji dobroczynnych. Dalszy rozwój funkcjonalności fundacji miał miejsce w okresie wczesnego średniowiecza, kiedy to określony majątek wolą fundatora przeznaczony był na cel opisany w akcie fundacyjnym. Majątki fundacyjne powierzane były gminom, stowarzyszeniom, osobom prywatnym z zobowiązaniem ich do obracania ich na określone cele. W tym charakterze działały średniowieczne fundacje kościelne i klasztorne¹.

Na ziemiach polskich przykładem znanych fundacji były: ordynacja żup solnych wielickich z 1368 r. przewidująca utrzymanie profesorów Akademii Krakowskiej, a w okresie nowożytnym np.: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Ossolineum, który w 1804 r. ufundował Józef Maksymilian Ossoliński oraz „Zakłady Kórnickie” ustanowione w okresie II Rzeczypospolitej.

---

¹ L. Drożdżewicz, *Powstanie fundacji cz. I*, „Fundacje. Prawo, organizacja, finanse” 2 (2003), s. 3.

Po odzyskaniu niepodległości problematyka fundacji została uregulowana *Dekretem o fundacjach i o zatwierdzeniu darowizn i zapisów* z dnia 7 lutego 1919 r.² Stan taki trwał aż do dnia 22 maja 1952 r. kiedy to *Dekretem o zniesieniu fundacji* z dnia 24 kwietnia 1952 r.³ władze zlikwidowały wszystkie fundacje w Polsce, dekret nie dotyczył fundacji mających siedzibę poza granicami państwa polskiego, dzięki czemu mogły one nadal funkcjonować. W związku z powyższą decyzją w okresie powojennym powstawały liczne fundacje poza granicami kraju. Już w 1948 r. powołano Fundację im. I.J. Paderewskiego, propagującą kulturę polską w Ameryce Północnej. Fundacja im. Lanckorońskich założona w 1967 r. w Rzymie zajmowała się wspomaganiem polskich instytucji kulturalnych i naukowych na emigracji i w kraju. Fundacja im. W. Reymonta powstała w 1970 r. w Kanadzie udzielała stypendiów i finansowała wyjazdy młodzieży do Polski. Fundacja Jurzykowskiego, która została utworzona w 1960 r. w Nowym Jorku finansowała polskie instytucje naukowe i kulturalne działające po za Polską, a działająca od 1961 r. w Szwajcarii Fundacja Kościelskich zajmowała się przyznawaniem nagród młodym polskim twórcom kultury. Fundacja Popierania Kultury Polskiej Polcul powołana w 1980 r. w Sydney fundowała wyróżnienia dla osób przyczyniających się do rozwoju polskiej kultury i działających na rzecz praw człowieka⁴.

Tymczasem w okresie między 1952 r. a 1982 r. zanik instytucji fundacji w Polsce okazał się wielką szkodą dla państwa i społeczeństwa. Zdaniem komunistów „cele, którym w okresie feudalizmu czy kapitalizmu służyły fundacje (nauka, opieka społeczna, szpitale, domy starców itp.) realizowane [były] w naszym kraju w szerokim zakresie przez samo państwo. Toteż zniesione zostały wszystkie istniejące [wcześniej] w Polsce fundacje, a ich majątek przeszedł na własność państwa”⁵. Już w 1984 r. postawa ta musiała zostać zrewidowana, bowiem Sejm PRL dnia 6 kwietnia 1984 r. uchwalił *Ustawę o Fundacjach* znowelizowaną już w wolnej Polsce *Ustawą o zmia-*

² „Dziennik Praw Państwa Polskiego” z 1919 r., nr 15, poz. 215; „Dziennik Ustaw RP” z 22 marca 1928 r., nr 38, poz. 372; „Dz. U. RP” 22 października 1947 r., nr 66, poz. 400; „Dz. U. RP” z 1 grudnia 1947, nr 73 poz. 468, cyt za: L. Drożdżewicz, *Powstanie fundacji*, s. 3.

³ „Dz. U. RP” z 28 kwietnia 1952 r., nr 25, poz. 172 z późn. zm., cyt. za L. Drożdżewicz, *Powstanie fundacji*, s. 3.

⁴ Tamże, s. 4.

⁵ *Mała Encyklopedia Prawa*, Warszawa 1959, s. 158.

nie ustawy o fundacjach z dnia 23 lutego 1991 r.⁶ Ustawa ta jednak nie była przywróceniem poprzedniego stanu prawnego, a zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 1997 r. stworzyła nowy stan prawny i nie stanowiła żadnego pomostu między fundacjami zniesionymi dekretem z 1952 r., zatem wcześniej skonfiskowane majątki ani w okresie PRL, ani już w wolnej Polsce nie mogły być przedmiotem postępowań sądowych⁷.

Zgodnie z zapisami nowej *Ustawy o fundacjach* dokonanie aktu fundacyjnego należało uczynić przed notariuszem w formie specjalnego oświadczenia o ustanowieniu fundacji, a następnie trzeba było dokonać rejestracji sądowej. Fundator zgodnie zapisami *Ustawy* został zobowiązany do określenia celu oraz przeznaczenia majątku na jego realizację. Przed utworzeniem Krajowego Rejestru Sądowego w 2001 r. rejestracją fundacji zajmował się XVI Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy.

Powołanie Fundacji wspierającej powstanie Uniwersytetu Rzeszowskiego

Fundacja Rozwoju Ośrodka Akademickiego w Rzeszowie (FROA) została ustanowiona 23 marca 1993 r. w celu tworzenia realnych podstaw do powołania Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz rozwoju rzeszowskiego ośrodka akademickiego. W akcie notarialnym zawartym przed notariuszem Teresą Panek-Wiśniowską czytamy, że założycielami Fundacji byli ówcześni przedstawiciele władz rządowych i samorządowych, przedstawiciele duchowieństwa, świata nauki i polityki: mgr Kazimierz Ferenc – Wojewoda Rzeszowski, dr Mieczysław Janowski – Prezydent Miasta Rzeszowa, mgr Jan Rejman – Przewodniczący Rady Miasta Rzeszowa⁸, ks. bp Kazimierz Górny – Ordynariusz Diecezji Rzeszowskiej, prof. Stanisław Kuś – Rektor Politechniki Rzeszowskiej, prof. Kazimierz Z. Sowa – Rektor Wyższej Szkoły Pedago-

---

⁶ „Dz. U. PRL” z 14 kwietnia 1984 r., nr 21, poz. 97; „Dz. U. RP” z 1 czerwca 1991 r., nr 46, poz. 203; „Dz. U. RP” z 20 sierpnia 1997 r., nr 121, poz. 769, „Dz. U. RP” z 22 grudnia 2000 r., nr 120, poz. 1268, „Dz. U. RP” z 17 września 2003 r., nr 162, poz. 1568; „Dz. U. RP” z 1 września 2005 r., nr 167, poz. 1398, „Dz. U. RP” z 12 września 2005 r., nr 175, poz. 1462.

⁷ L. Drożdżewicz, *Powstanie fundacji*, s. 5.

⁸ Rada Miasta Rzeszowa *Uchwałą* nr XLV/16/93 z dnia 30 marca 1993 r. wyraziła zgodę na ustanowienie Fundacji i upoważniła Przewodniczącego Rady Miasta Rzeszowa mgr Jana Rejmana i Prezydenta Miasta Rzeszowa dr. inż. Mieczysława Janowskiego do reprezentowania Miasta w Radzie Fundatorów.

gicznej w Rzeszowie, prof. Zbigniew Sobolewski – Prorektor Filii w Rzeszowie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, doc. Marek Zin – Prorektor Filii w Rzeszowie Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, mgr Aleksander Bentkowski – Poseł Ziemi Rzeszowskiej, mgr Andrzej Dec – Przewodniczący Sejmiku Samorządowego Województwa Rzeszowskiego⁹. Fundatorzy ustalili, że celem Fundacji miało być „podejmowanie, prowadzenie i popieranie wszelkich działań zmierzających do utworzenia Uniwersytetu w Rzeszowie, a także stwarzanie warunków materialnych dla realizacji tego celu poprzez: popularyzację idei utworzenia Uniwersytetu w Rzeszowie, tworzenie kadrowych podstaw do powołania Uniwersytetu w Rzeszowie poprzez pozyskiwanie kadry naukowej dla [ówcześnie] istniejących uczelni, a szczególnie samodzielnych pracowników nauki, gromadzenie środków finansowych na materialny rozwój rzeszowskiego ośrodka akademickiego, głównie na pozyskanie mieszkań dla działających w nim [wówczas] i pozyskanych w przyszłości pracowników naukowych i innych, gospodarowanie tymi środkami w sposób zapewniających najlepsze ich wykorzystanie”¹⁰. Majątek Fundacji stanowiły kwoty pieniężne wniesione gotówką przez Fundatorów w wysokości po 10 mln zł (wg stanu przed denominacją), co dawało łączną sumę 90 mln zł. Ponadto na fundacyjny majątek miały się składać nieruchomości i ruchomości nabywane przez Fundację, darowizny, spadki, zapisy od osób fizycznych i prawnych, dotacje Skarbu Państwa, budżetów samorządowych, innych fundacji, funduszy i organizacji wspierających rozwój nauki i szkolnictwa wyższego, dochody z praw majątkowych i odsetki bankowe. Fundatorzy wskazali Ministra Edukacji Narodowej jako właściwego nadzorcę nad działaniami Fundacji¹¹.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy z 2 lipca 1993 r. Fundacja uzyskała osobowość prawną. Terenem działania Fundacji stała się Rzeczpospolita Polska i zagranica, a siedzibą miasto Rzeszów. Instytucja ta powołana została na czas nieokreślony. W skład Zarządu weszły następujące osoby: Aleksander Bentkowski jako Dyrektor oraz Janusz Gajda i Janina Wilk jako jego zastępcy¹².

⁹ *Akt notarialny* z dnia 23 marca 1993 r. zawarty przed notariuszem Teresą Panek-Wiśniewską w Rzeszowie, rep. A nr 2276 z 1993 r., s. 1-2.

¹⁰ Tamże, s. 3-4.

¹¹ *Oświadczenie* z dnia 13 kwietnia 1993 r.

¹² *Postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, Wydział Gospodarczy Rejestrowy z dnia 2 lipca 1993 r.*, sygn. Akt XVI Ns rej F-925/93 por. *Odpis aktualny z rejestru fundacji* Nr 3710, 1993.07.02 SSR B. Gierzyński F-925/93.

W związku z urzędowymi zmianami osobowymi na przestrzeni lat skład organu nadzorczego w postaci Rady Fundatorów ulegał sukcesywnym zmianom. Funkcję pierwszego Prezesa Rada powierzyła Ks. Biskupowi Kazimierzowi Górnemu, w rok później na tę funkcję wybrała Prezydenta dra M. Janowskiego¹³. W maju 1994 r. w miejsce K. Ferencza wpisano dra Kazimierza Surowca, w miejsce S. Kusia wpisano prof. Zbigniewa Oczosia oraz w miejsce Janusza Gajdy dra Andrzeja Witkowskiego¹⁴. W marcu 1998 r. w miejsce K. Surowca wpisano Zbigniewa Sieczkosia¹⁵, a z dniem 15 września 2000 r. w skład Rady Fundatorów weszli: prof. Włodzimierz Bonusiak – Rektor WSP w Rzeszowie, ks. dr Jerzy Buczek – Rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie, prof. Adam Czudec – przedstawiciel Akademii Rolniczej, prof. Tadeusz Markowski – Rektor Politechniki, dr Andrzej Rylski – Przewodniczący Rady Miasta Rzeszowa, dr Andrzej Szlachta – Prezydent Miasta Rzeszowa, Bogdan Rzońca – Marszałek Województwa Podkarpackiego. W kwietniu 2000 r. Prezesem Rady Fundatorów wybrany został Prezydent Miasta dr A. Szlachta, a wiceprezesami: Wojewoda – Z. Sieczko i Marszałek – B. Rzońca¹⁶. Decyzją Rady Fundatorów w jej skład ponownie został przyjęty dr Mieczysław Janowski, wówczas Senator RP oraz mec. Stanisław Zajac – Poseł na Sejm RP i Wicemarszałek Sejmu¹⁷.

W 2000 r. liczbę członków Zarządu Fundacji powiększono z trzech do pięciu osób. Kolejnym Dyrektorem Zarządu został wybrany dr Andrzej Witkowski, jego zastępcami Maria Niemiec i prof. Łukasz Węgiński. Dr Aleksander Bobko i Waldemar Szumny zostali członkami Zarządu¹⁸. W związku z powołaniem Uniwersytetu Rzeszowskiego z dniem 1 września 2001 r.¹⁹ w skład Rady Fundatorów w miejsce przedstawicieli WSP w Rzeszowie, AR w Krakowie i UMCS w Lublinie wszedł prof. Tadeusz Lulek –

¹³ Por. *Uchwała Rady Fundatorów nr 8 z dnia 29 lipca 1994 r.*

¹⁴ *Odpis aktualny z rejestru fundacji Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, Wydział Gospodarczy Rejestrowy Nr 3710, 1994.05.19 SSR B. Gierzyński F-1028/94.*

¹⁵ *Odpis aktualny z rejestru fundacji Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, Wydział Gospodarczy Rejestrowy Nr 3710, 1998.03.11 SSR I. Janson F-29/98.*

¹⁶ *Uchwały Rady Fundatorów Fundacji Rozwoju Ośrodka Akademickiego w Rzeszowie (Uchwały RF FROA) nr: 11, 12 i 13 z dnia 25 kwietnia 2000 r.*

¹⁷ *Postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, Wydział Gospodarczy Rejestrowy z dnia 15 września 2000 r., sygn. Akt XVI Ns rej F-866/2000 por. Odpis aktualny z rejestru fundacji Nr 3710, 2000.09.15 SSR I. Janson F-866/2000 por. Uchwały RF FROA nr 9 i 10 z dnia 25 kwietnia 2000 r.*

¹⁸ *Uchwała RF FROA nr 15 z dnia 25 kwietnia 2000 r.*

¹⁹ *Ustawa o utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 7 czerwca 2001 r. w Dz. U. RP z 18 lipca 2001, nr 73, poz. 760.*

pierwszy Rektor URz, a w rok później zajął wybrany Rektor UR – prof. Włodzimierz Bonusiak. W roku 2001 w miejsce Z. Sieczkosia w skład Rady weszli kolejno wojewodowie: Zdzisław Siewierski, Jan Kurp (2003), Ewa Draus (2005) i dr Mirosław Karapyta (2007).

W grudniu 2002 r. w wyniku wyborów samorządowych funkcję Prezesa Rady przejął Tadeusz Ferenc, Wiceprezesem wybrany został Marszałek Leszek Deptuła²⁰, zaś w imieniu Rady Miasta Rzeszowa w Radzie Fundatorów zasiadali kolejno: Elżbieta Dzierżak (2002), Andrzej Dec (2005), Waldemar Szumny(2006) i Konrad Fijołek (2006). Należy wspomnieć, iż w grudniu 2002 r. w skład Rady wybrano ponownie A. Rylskiego, A. Szlachtę, B. Rzońcę, w 2003 r. prof. A. Witkowskiego jako byłego Dyrektora, a w 2004 po raz kolejny dra M. Janowskiego i S. Zajęca²¹. W tymże roku do grona Rady dołączył ks. dr Andrzej Garbarz jako Dyrektor Instytutu Jana Pawła II w Rzeszowie. Od roku 2005 w gronie Rady Fundatorów zasiadał Rektor Politechniki Rzeszowskiej prof. Zbigniew Sobkowiak, a od 2006 Marszałek Województwa Podkarpackiego Zygmunt Cholewiński, zaś od września 2008 r. prof. Stanisław Uliasz, Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Trzecim z kolei Dyrektorem Zarządu Fundacji został wybrany prof. Łukasz Węsierski, zaś jego zastępcami byli prof. Jerzy Tocki, prof. Jan Burek, prof. Stanisław Krawczyk, Maria Niemiec i Waldemar Szumny pełnili funkcje członków Zarządu²².

Cele Fundacji

Pierwszy statut Fundacji w 19 paragrafach zakreślał podstawowe ramy działalności. Cele Fundacji opisano w § 6. W § 10 pierwotnej wersji Statutu zawarto zapisy dotyczące źródeł majątku fundacji. Organami Fundacji były: Walne Zgromadzenie Fundatorów, Rada Fundatorów i Zarząd Fundacji. Walne Zgromadzenie Fundatorów było najwyższym organem uchwałodawczym Fundacji, jego członkami byli wszyscy Fundatorzy założyciele i ich przedstawiciele oraz inne osoby prawne lub fizyczne. Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należało ustalanie wieloletnich kierunków działalności

---

²⁰ *Uchwała RF FROA* nr 35 z dnia 16 grudnia 2002 r.

²¹ Por. *Uchwały RF FROA* nr 32, 33, 34 z dnia 16 grudnia 2002 r.

²² Por. *Uchwały RF FROA* nr 2003/07, 2003/08, 2003/09, 2003/10 z dnia 24 kwietnia 2003 r.; nr 2006/05 z dnia 19 października 2006 r.; nr 2007/02, 2007/03, 2007/04, 2007/05 z dnia 22 stycznia 2007 r.

i rozwoju Fundacji, uchwalanie zmian statutu oraz podjęcie decyzji o likwidacji. Walne zgromadzenie zwoływano przynajmniej raz do roku, uchwały podejmowano zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków²³.

Statut po raz pierwszy został zmieniony 24 maja 1999 r.²⁴ Od 1999 r. kompetencje Walnego Zgromadzenia przejęła Rada Fundatorów, która początkowo była organem ustalającym główne kierunki pracy Fundacji. Rada Fundatorów była wyłaniana z pośród członków założycieli. Do jej kompetencji należało powoływanie i odwoływanie Zarządu Fundacji, zatwierdzanie regulaminów, ustalania zasad wynagrodzeń dla pracowników oraz zatwierdzania wniosków dotyczących nabywania lub zbywania majątku. Na czele Rady stał Prezes i dwaj Wiceprezesi Rady. Do ich obowiązków należało zwoływanie i prowadzenie posiedzeń Rady oraz stały kontakt z Zarządem Fundacji. Decyzje podejmowano w sposób analogiczny jak na Walnym Zgromadzeniu. Posiedzenia Rady odbywały się przynajmniej dwa razy do roku. Członkostwo w Radzie Fundatorów ulegało zawieszeniu w przypadku pełnienia przez Fundatora funkcji Członka Zarządu²⁵.

Zarząd Fundacji pozostawał organem wykonawczym, powoływanym przez Radę Fundatorów. Zajmował się kierowaniem bieżącą działalnością Fundacji, reprezentacją na zewnątrz i był zobowiązany do przedstawiania corocznego sprawozdania ze swojej działalności. Początkowo Zarząd był trzyosobowy na jego czele stał Dyrektor²⁶. Do składania oświadczeń woli i ich podpisywania w imieniu Fundacji upoważnieni byli Dyrektor działający w każdym przypadku z Wicedyrektorem lub działający łącznie dwaj Wicedyrektorzy Zarządu²⁷. W wyniku późniejszych zmian statutowych Zarząd powiększył liczebność o dodatkowych dwóch członków²⁸. W sierpniu 2001 r. Fundacja została wpisana do *Rejestru stowarzyszeń, innych organizacji spo-*

²³ Statut FROA z dnia 2 lipca 1993 r., § 12.

²⁴ Postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, Wydział Gospodarczy Rejestrowy z dnia 29 września 1999 r., sygn. Akt XVI Ns rej F-1063/99 por. Odpis aktualny z rejestru fundacji Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, Wydział Gospodarczy Rejestrowy Nr 3710, 1999.09.29 SSR I. Janson F-1063/99.

²⁵ Tamże, § 13.

²⁶ Tamże, § 14.

²⁷ Tamże, § 15.

²⁸ Statut FROA z dnia 24 maja 1999 r., por. Uchwała RF FROA nr 79 z dnia 24 maja 1999 r., por. Odpis aktualny z rejestru fundacji Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy, Wydział Gospodarczy Rejestrowy Nr 3710, 1999.09.29 SSR I. Janson F-1063/99.

leczyńch i zawodowych, fundacji, publicznych zakładów opieki zdrowotnej otrzymując numer KRS 36081²⁹. Kolejna zmiana Statutu Fundacji miała miejsce we wrześniu 2004 r.³⁰ Zmiany podyktowane były potrzebą aktualizacji celów Fundacji w związku z powołaniem Uniwersytetu Rzeszowskiego³¹. Poza tym zmiany dotyczyły uregulowań wewnętrznych pracy Rady i Zarządu. Do reprezentowania Fundacji na zewnątrz został upoważniony Dyrektor Zarządu lub upoważniony przez niego Zastępca Dyrektora Zarządu łącznie z innym członkiem zarządu³². Przy tej okazji Rada uznała za stosowne, a by w jej skład wchodził Dyrektor Instytutu Jana Pawła II w Rzeszowie³³.

Pomoc materialna

Fundacja w okresie swojej kilkunastoletniej działalności wyświadczyła pomoc kilkudziesięciu profesorom, dzięki czemu możliwe było znaczne poszerzenie kadry naukowej uczelni, które później weszły w skład Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz dla Politechniki Rzeszowskiej. Pomoc ta polegała na podejmowaniu działań w celu poprawy warunków mieszkaniowych. W okresie od 1993 do 2008 Fundacja pozyskała 23 lokale mieszkalne i 24 szeregowe lub wolno stojące domy jednorodzinne. Część z naukowców otrzymała pożyczki bezwrotne i zwrotne nieoprocentowane, w sumie było to 40 osób. Warunkiem przyznania pomocy materialnej przez Fundację było podjęcie pracy w państwowej uczelni wyższej Rzeszowa przynajmniej na okres dziesięciu lat na pierwszym etacie. Obdarowani, podpisując stosowne umowy, otrzymywali obietnicę darowizny po upływie umownego okresu, a w międzyczasie użytkowali te nieruchomości nieodpłatnie, tj. pokrywając jedynie opłaty eksploatacyjne. Podobne warunki musieli spełnić także pożyczkobiorcy, którzy to w wypadku pożyczek bezwrotnych byli zobowiązani do pracy przez okres lat dziesięciu, natomiast w wypadku pożyczki

---

²⁹ *Postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) z dnia 29 sierpnia 2001 r. sygn. RZ.XII NS-REJ. KRS/6329/1/983/3/2006.*

³⁰ *Statut FROA z dnia 20 września 2004 r., por. Uchwała RF FROA nr 2004/11 z dnia 20 września 2004 r.*

³¹ Tamże, § 18 p. 4.

³² Tamże, § 14.

³³ Tamże, § 18 p. 5.

zwrotnej przez okres spłaty pożyczki na pierwszym etapie państwowej uczelni wyższej Rzeszowa.

Fundacja udzieliła też pożyczki dla Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie w wysokości 350 tys. zł na adaptację kotłowni przy obiektach dydaktycznych i domu studenckiego w Krasnem. W 1997 r. staraniem FROA wybudowany został ciąg pieszo-jezdny na Osiedlu Zimowit w Rzeszowie o wartości niemal 60 tys. zł. przeznaczony do dojazdu do fundacyjnych budynków. W 1993 r. FROA przekazała 50 tys. zł na remont kapitalny Hotelu Asystenta WSP w Rzeszowie przy Alei Piłsudskiego. Fundacja sprawowała także rolę inwestora zastępczego w czasie modernizacji budynku dydaktycznego Instytutu Biologii przy ówczesnej ul. Cegielnianej w Rzeszowie. Koszty tej inwestycji w wysokości 610 tys. zł. przejęła WSP w Rzeszowie w 2000 r. W ramach działań Fundacji już w 1994 r. rozpoczęto budowę Regionalnej Biblioteki Akademickiej w Rzeszowie. W początkowej fazie inwestycji Fundacja sprawowała funkcję inwestora zastępczego. Wkład Fundacji w budowę Biblioteki Akademickiej wyniósł prawie 1,4 mln zł³⁴. W grudniu 1996 r. poczynione nakłady inwestycyjne przekazano nieodpłatnie na rzecz WSP w Rzeszowie³⁵.

W 2002 r. Bibliotece Uniwersyteckiej w Rzeszowie przekazano dotację na uzupełnienie bazy komputerowej w wysokości 10 tys. zł. Fundacja w kwocie 5 tys. zł. pokryła koszty zadrzewienia terenów zielonych na Osiedlu Zimowit w sąsiedztwie budynków zamieszkiwanych przez profesorów.

Na dochody Fundacji składały się głównie dotacje z Urzędu Miasta Rzeszowa – w latach 1993-2008 wyniosły one ponad 6,46 mln zł; Podkarpackiego Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie – w latach 2000-2008 wyniosły 590 tys. zł; oraz innych darczyńców w wysokości prawie 507 tys. zł³⁶. W szczytowym okresie posiadania majątku w 2002 r., aktywa Fundacji wynosiły ponad 5,71 mln zł, w 2003 r. było to już prawie 6,24 mln zł, a w 2004 r. już tylko nieco ponad 5,87 mln zł³⁷. Było to podyktowane rozpoczęciem procedur realizacji umów i przekazywaniu lokali mieszkalnych dla rzeszowskich profesorów. Od tej pory majątek Fundacji ulegał stopniowemu zmniejszaniu.

³⁴ Wcześniejsza nazwa Biblioteki Uniwersyteckiej.

³⁵ Por. *Ewidencja Księgowo-finansowa FROA*.

³⁶ Por. *Ewidencja Fundatorów FROA*.

³⁷ Wartość majątku Fundacji, tj. nieruchomości i środków pieniężnych podana została według wartości księgowej. Należy wziąć pod uwagę, że wartość wolnorynkowa majątku FROA była o wiele wyższa. Por. *Sprawozdanie z działalności Fundacji Rozwoju Ośrodka Akademickiego za lata: 2002*, s. 14; *2003*, s. 8; i *2004*, s. 10.

Przez pierwsze piętnaście lat swojego działania Fundacja nie prowadziła działalności gospodarczej. Środki pieniężne lokowane były na kontach bankowych i w zasadzie dochodami „ekstra” były tylko odsetki bankowe.

Członkowie Rady Fundatorów oraz Zarządu Fundacji wypełniali swoje funkcje społecznie i nie pobierali żadnego wynagrodzenia ani diet za posiedzenia. Fundacja Rozwoju Ośrodka Akademickiego zatrudniała jednego pracownika administracyjnego na pełnym etacie oraz jednego na umowę zlecenie do prowadzenia ewidencji księgowej. Prace księgowego wykonywali kolejno: Jan Olbracht, Emil Kalita, Natalia Pietraszek a pracownikami administracyjnymi byli Maria Paško, a następnie Mateusz Hołojuch.

Forum wymiany myśli

Od początku istnienia Fundacji, przedstawiciele różnych środowisk czynili starania zmierzające w kierunku utworzenia Uniwersytetu w Rzeszowie. Według jednej z koncepcji miał on obejmować wszystkie państwowe uczelnie wyższe Rzeszowa łącznie z Politechniką Rzeszowską, jednakże ostatecznie został utworzony na bazie trzech z nich: WSP w Rzeszowie, Filii UMCS i AR³⁸. Uniwersytet nie objął także postulowanego Wydziału Teologicznego, w związku z czym poza strukturą pozostawało Wyższe Seminarium Duchowne w Rzeszowie. Istotą wspierania idei utworzenia Uniwersytetu przez Fundację było wzmacnianie poszczególnych wydziałów w sferze nadawania uprawnień do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego poprzez pomoc w pozyskaniu samodzielnych pracowników naukowych do pracy w Rzeszowie³⁹.

Jeden ze swoich głównych celów statutowych Fundacja osiągnęła gdy z dniem 1 września 2001 r. rozpoczął swoją działalność Uniwersytet Rzeszowski. Nadal jednak istniała pilna potrzeba dalszego wspierania nowo powstałego Uniwersytetu jak i Politechniki Rzeszowskiej oraz całego rzeszowskiego ośrodka akademickiego. Do najczęściej poruszanych przez członków Rady Fundatorów tematów należała szeroko rozumiana troska o dobro nauki i szkolnictwa wyższego rzeszowskiego ośrodka akademickie-

³⁸ Por. *Protokół z posiedzenia Rektorów Rzeszowskich Uczelni Wyższych z udziałem przedstawicieli Fundacji Rozwoju Ośrodka Akademickiego w Rzeszowie w dniu 10 września 1993 r.*, s. 1-2; *Protokół nr 4/93 z posiedzenia RF FROA w Rzeszowie w dniu 11 grudnia 1993 r.*, s. 1.

³⁹ Por. *Protokół nr 3/93 z posiedzenia R F FROA w Rzeszowie w dniu 28 września 1993 r.*, s. 1.

go. W grudniu 2002 r. ks. bp Kazimierz Górny zwracał uwagę, że uczelniom wyższym nie można pozwolić na rezygnację z wysokiego poziomu kształcenia, Politechnika i Uniwersytet powinny być nośnikami wartości najwyższego rzędu. Uznawał wówczas, że lokalnemu środowisku akademickiemu powinno zależeć na wychowaniu „dobrych i szlachetnych ludzi, nie robiąc ze sprawy religii zaścianka”⁴⁰. Rada Fundatorów wielokrotnie czyniła przedmiotem swojej dyskusji sprawę pozyskania dodatkowych lokali mieszkalnych oraz funduszy na wspieranie pracowników naukowych.

W sierpniu 2004 r., po 11 latach działalności w budynku Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie przy ulicy Grunwaldzkiej 15, Fundacja została zmuszona do zmiany siedziby, co było podyktowane wypowiedzeniem umowy najmu lokalu przez PUW. Z dniem 1 grudnia 2004 r. Fundacja znalazła nowe lokum w pomieszczeniach Politechniki Rzeszowskiej przy alei Powstańców Warszawy 6.

Dorobek Fundacji dla rzeszowskiego ośrodka akademickiego jest dosyć znaczący. Zamierzenia założycieli zostały w dużej mierze wypełnione, chociaż niekoniecznie przybrały pierwotnie przewidywane dla nich kształty. Trwałe porozumienie wielu środowisk społecznych, naukowych oraz instytucji państwowych i samorządowych w minionym piętnastolecu zaowocowały wyraźnym wzmocnieniem kadrowym zarówno struktur Uniwersytetu Rzeszowskiego jak i Politechniki Rzeszowskiej.

SUMMARY

The history of Foundation for Development of the Academic Centre in Rzeszow 1993-2008

The idea of establishing foundations has been known since ancient times. Municipalities, associations and private individuals were given foundation capital together with the obligation to circulate it in order to achieve certain goals. Medieval church and monastic foundations operated in this way. The most well-known foundations were: the estate of the salt mines in Wieliczka supporting Cracow Academy professors, The Ossolinskis National Institute – Ossolineum and Kornik Institutes. Later flowering of foundation performance after regaining independence in 1918 was abruptly

---

⁴⁰ *Protokół z posiedzenia RF FROA w Rzeszowie z dnia 16 grudnia 2002 r.*, s. 4-5.

stopped by the war campaign and communistic authorities. Disappearance of Polish foundations between 1952 and 1984 did great damage both to the state and society. In 1984 this attitude had to be verified because Parliament of the Polish People's Republic passed the Bill regarding Foundations which was upheld after the amendment in free Poland.

Lively trends of charitable activities in 1993 led to establish the Foundation for Development of the Academic Centre in Rzeszow, whose purpose was to support initiatives aiming to found the University of Rzeszow. The foundation's founders were representatives of the government and local authorities, clergy representatives and representatives of the world of science and politics, as well. In the past several years of the Foundation performance, assistance for improving living conditions has been offered to several dozen professors. Thanks to it, it was possible to significantly extend the number of the academic staff of three universities which gave the beginning to the University of Rzeszow, and of the faculty of the Rzeszow University of Technology. The Foundation also delivered aid to institutions among others initiating the construction of the present University Library.

Lasting agreements between many social and scientific quarters and state and local institutions resulted in the substantial conditions improvement of the development of the academic centre in Rzeszow.